

Senter for yrkesfag
og opplæring i arbeidslivet

Arbeidslivsfag på videregående skole: Erfaringer og anbefalinger

KRISTIANSAND, 2026

RAPPORT

NORUNN EFTESTØL GRØDELAND

HANS OTTO RINGEREIDE

MARTINE STAVRUM SALATER

MATHILDE DAHLEN SVENDSEN

ALMA VEJAPI

Innhold

Innledning	3
Arbeidslivsfag i videregående skole	4
Resultater	5
Oktober 2023	5
Mars 2024	6
April 2024	6
Høst 2024	7
Vår 2025	8
Høst 2025	8
Vår 2026	9
Avslutning	10
Litteraturhenvisning	11

Innledning

Denne rapporten omhandler et prosjekt knyttet til arbeidslivsfaget på ungdomstrinnet (Kunnskapsdepartementet, 2019). Prosjektet må ses i lys av sentrale utdanningspolitiske mål om å styrke sammenhengen mellom skole og arbeidsliv, slik det blant annet kommer til uttrykk i Meld. St. 34 (2023–2024) *En mer praktisk skole – bedre læring, motivasjon og trivsel på 5.–10. trinn*. Meldingen fremhever behovet for å gjøre opplæringen mer praktisk, variert og relevant for elevenes fremtidige utdannings- og yrkesvalg, blant annet gjennom økt vekt på praktiske læringsformer og tettere kobling mellom skole og arbeidsliv. Et sentralt mål er å styrke elevenes motivasjon og læring ved å gi dem erfaringer med hvordan kunnskap og ferdigheter anvendes i ulike yrker. Videre peker meldingen på betydningen av at elever får bedre innsikt i ulike utdanningsveier før de skal velge videregående opplæring, samt behovet for å styrke rekrutteringen til yrkesfaglige utdanningsprogram.

Samtidig følger utdanningsvalg i stor grad fortsatt tradisjonelle kjønnsdelte mønstre (SSB, 2026). For eksempel er yrkesfag som bygg- og anleggsteknikk og elektrofag sterkt mannsdominerte, mens helse- og oppvekstfag og frisørfagene domineres av kvinner. Slike skjevheter har betydning både for likestilling og for arbeidslivets tilgang på kompetanse (Kulturdepartementet, 2021).

Målet med prosjektet har vært å gi ungdomsskoleelever mulighet til å gjennomføre deler av arbeidslivsfaget ved en videregående skole med ulike yrkesfaglige utdanningsprogram. Gjennom dette skal elevene skal få praktisk erfaring med ulike yrkesfag, og et bedre grunnlag for å gjøre informerte valg ved søknad til videregående opplæring. Et sentralt mål har vært å gi erfaring med yrkesfag som tradisjonelt sett ikke velges av henholdsvis gutter og jenter.

Formålet med rapporten er å analysere erfaringene og presentere konklusjoner og anbefalinger for videre oppfølging og utvikling etter prosjektperioden. Datagrunnlaget bygger på svar fra flere spørreundersøkelser, og resultatene presenteres gjennom frekvensopptelling og prosentfordeling.

Arbeidslivsfag i videregående skole

I denne modellen får elever som har valgt arbeidslivsfag mulighet til å prøve ut flere yrkesfag ved en videregående skole. Modellen gjelder kun for elever som har valgt arbeidslivsfag, og inkluderer dermed ikke elever som har valgt fordypning i språk eller andre fag.

Organiseringen kan for eksempel være at tilbudet gjennomføres over en periode på 20 uker. Undervisningen foregår i verksteder og praksisrom ved videregående skole, der elevene benytter arbeidstøy og nødvendig verneutstyr. Oppleggene planlegges og gjennomføres av lærere ved videregående skole, med hovedvekt på praktisk arbeid, inkludert bruk av maskiner og utstyr.

Et eksempel på organisering kan være en elevgruppe på 24 elever, som deles inn i mindre grupper på seks elever. Elevene roterer mellom ulike yrkesfag i løpet av perioden. Ved en 20-ukers modell kan elevene for eksempel ha fem uker innen hvert område, som teknologi- og industrifag (TIF), bygg- og anleggsteknikk (BAT), helse- og oppvekstfag (HO) og salg, service og reiseliv (SSR).

Ungdomsskole(r)	VGS	Prosjektstart	Prosjektleder
Lillesand usk.	Lillesand vgs.	Høsten 2023	Norunn Eftestøl Grødeland
Tangvall usk., Tinntjønn usk.	Søgne vgs.	Våren 2024	Mathilde Dahlen Svendsen
Holviga usk.	Dahlske vgs.	Høsten 2024	Martine Stavrum Salater
Skarpengland skule	Vennesla vgs.	Høsten 2025	Hans Otto Ringereide

Tabell 1 Oversikt over deltagende skoler, prosjektstart og prosjektledelse

Prosjektet er iverksatt på 4 videregående skoler: Søgne VGS, Vennesla VGS, Lillesand VGS og Dahlske VGS. Ungdomsskoler som er med i prosjektet er: Holviga ungdomsskole, Lillesand ungdomsskole, Skarpengland skole, Tangvall ungdomsskole og Tinntjønn ungdomsskole. I tillegg deltok Blå kors VGS i Øvrebø, men det er ikke medregnet i denne rapporten. De fleste elevene er elever på 9.trinn, mens elevene ved én av skolene er elever på 10.trinn.

Tidspunkt for besvarelse	Antall skoler	Antall elever som har besvart spørreskjema	Ca. antall elever som har deltatt i prosjektet
Oktober 2023	1	34	47
Mars 2024	1	17	47
April 2024	1	18	47
Høst 2024	4	90	106
Vår 2025	4	75	106
Høst 2025	5	124	150
Vår 2026	5	108	150

Tabell 2 Oversikt over antall elever

Til sammen har i overkant 300 elever deltatt i prosjektet i perioden 2023 til 2026. Prosjektet pågår fortsatt, og partnerskolene oppfordres til/forsøker å få til en varig løsning/samarbeid mellom usk og vgs, etter prosjektslutt.

Resultater

For å undersøke elevenes erfaringer med arbeidslivsfag gjennomført på videregående skole, er det gjennomført spørreundersøkelser i perioden fra høsten 2023 til våren 2026. Resultatene bygger på kvantitative data fra elever som har deltatt i prosjektet. Under presenteres resultatene fordelt på de ulike målepunktene, med spørsmål knyttet til elevenes motivasjon, erfaringer og betydning for valg av videregående opplæring.

Oktober 2023

18 (53%) gutter og 16 (47%) jenter ved én ungdomsskole svarte på undersøkelsen. 65% av elevene oppgir at de har snakket med noen om hvilket utdanningsprogram de skal søke på. De fleste elevene oppgir at det er foreldrene som har gitt råd, der 63% har snakket med mamma og 31% med pappa. Kun 6% oppgir at de har snakket med rådgiver på ungdomsskolen. Dette er imidlertid ikke så overraskende, ettersom elevene på undersøkelsestidspunktet gikk på høsten i 9. trinn, og samtaler med rådgiver ofte i større grad finner sted i 10. trinn.

Når det gjelder hvorfor elevene har valgt arbeidslivsfag, oppgir 32% at de ønsket det selv, 25% at de ikke ønsket språkfag og 24% at de ønsket innblikk i arbeidslivet. Flertallet av

elevene er positive til arbeidslivsfaget slik det gjennomføres. Hele 47% svarer at faget er bra, 35% veldig bra og 15% helt topp.

Videre oppgir 41% at de fortsatt ikke vet hvilket utdanningsprogram de ønsker å velge.

Blant de som har gjort seg opp en mening er helse- og oppvekstfag mest aktuelt med 26%, etterfulgt av bygg- og anleggsteknikk med 12%. Resultatene kan tyde på at elevene har fått noe økt innsikt gjennom arbeidslivsfag, men at mange fortsatt er usikre på videre valg.

Mars 2024

Av de som svarte på denne spørreundersøkelsen var 5 (29%) gutter, 10 (59%) jenter og 2 (12%) annet kjønn. 94% av elevene oppgir at de har snakket med noen om hva de skal søke på videregående skole. Foreldre er den viktigste samtalepartneren med 94%, etterfulgt av venner med 71%. Rådgiver på ungdomsskolen oppgis av 6%, mens 18% har snakket med lærer. Dette indikerer en økning fra forrige målepunkt.

Elevene er gjennomgående positive til arbeidslivsfaget slik det gjennomføres på videregående skole. 35% svarer veldig bra og 35% helt topp. Dette viser at elevene i stor grad er fornøyde med gjennomføringen. Videre oppgir 71% av elevene at de i stor eller svært stor grad har fått kunnskap om et yrke de kan tenke seg å jobbe med. I tillegg svarer 53% at de i stor eller svært stor grad vet om hvilket utdanningsprogram de ønsker å velge på videregående skole.

Når det gjelder valg av utdanningsprogram, oppgir 41% at de ønsker helse- og oppvekstfag, mens 29% oppgir bygg- og anleggsteknikk. Dette kan indikere at arbeidslivsfag gjennomført på videregående skole kan bidra til økt trygghet i elevenes valg av utdanningsprogram.

April 2024

Spørreundersøkelsen ble besvart av 10 (56%) gutter og 8 (44%) jenter. Bygg- og anleggsteknikk peker seg tydelig ut som det mest populære faget, der 79% oppga at de

likte faget mye eller veldig mye. Helse- og oppvekstfag og restaurant- og matfag fikk mer varierte og delte vurderinger, mens salg, service og reiseliv var det minst populære.

Resultatene viser at flertallet av elevene opplevde det som positivt å ha arbeidslivsfag på videregående skole. 63% oppga at det var interessant i stor eller svært stor grad, og 64% opplevde det som gøy i stor eller svært stor grad. Videre oppga 58% at de lærte mye eller veldig mye nytt og 48% svarte at de i stor eller svært stor grad ble kjent med yrker de tidligere ikke hadde kjennskap til. Tallene peker også på at prosjektet har hatt betydning for elevenes tanker om videregående opplæring. Over halvparten av elevene (55%) oppga at de gleder seg mye eller veldig mye til å begynne på videregående skole, mens 56% gruer seg i liten grad.

39% oppgir at arbeidslivsfag på videregående skole i stor eller svært stor grad har påvirket hvilken linje de ønsker å velge. Hele 29% oppgir at de har blitt mer sikre på hvilken linje de ønsker å velge, fra første til andre målepunkt. Resultatene antyder dermed at prosjektet har gitt elevene økt innsikt i ulike yrkesfaglige utdanningsprogram.

Høst 2024

Fra høsten 2024 deltok elever fra 4 ungdomsskoler i prosjektet. Det var 53 (59%) gutter, 33 (37%) jenter og 4 (4%) annet kjønn, totalt 90 elever som besvarte spørreskjemaet. Mange hadde valgt arbeidslivsfag fordi de ikke ønsket språkfag (44%), mens 15% hadde valgt faget fordi de hadde lyst til det. Majoriteten hadde snakket med noen om hva de skulle søke seg inn på i videregående, særlig med mamma (67%) og pappa (56%).

Elevene viste stor interesse for praktisk arbeid; 67% likte å jobbe med praktiske ting, mens interesse for teoretiske aktiviteter, lesing og skriving var lav. Over halvparten mente det var nyttig å prøve ut flere yrkesfagretninger (52%) og at de hadde fått relevante erfaringer gjennom prosjektet (44%). Et flertall syntes arbeidsoppgavene var overkommelige, og de fleste kunne arbeide selvstendig. Dette tilsier at faget treffer en praktisk orientert elevgruppe som får utbytte av erfaringene før valg av utdanningsprogram og videregående opplæring.

Når det gjelder framtidige utdanningsvalg, oppgir 64% av elevene at det har blitt lettere å bestemme seg for hva de skal gjøre etter ungdomsskolen. Samtidig svarer 23% at de fortsatt er usikre på valg av utdanningsprogram. Resultatene fra høsten 2024 indikerer dermed positive erfaringer med prosjektet, med høy motivasjon og opplevelse av relevans for elevene.

Vår 2025

Våren 2025 svarte 75 elever fra 4 ulike ungdomsskoler på spørreundersøkelsen. Av disse var 42 (56%) gutter, 32 (43%) jenter og 1 (1%) annet kjønn.

71% (53 elever) valgte arbeidslivsfag fordi de ønsket å unngå språkfag, 52% (39 elever) valgte faget av egen interesse. Samtidig ser det ut til at elevenes motivasjon for å velge arbeidslivsfag hadde økt, særlig knyttet til ønsket om å bli kjent med arbeidslivet (36%) og fordi faget opplevdes interessant og gøy (35%). 77% av elevene oppga at de hadde snakket med noen om hva de skulle søke på videregående skole, og det var i hovedsak foreldrene som var samtalepartnere.

De fleste elevene rapporterte stor glede over arbeidslivsfagstimene, og nesten alle fikk til arbeidsoppgavene og kunne arbeide selvstendig. Flertallet mente det var nyttig å prøve ut flere utdanningsprogram (57%) og hele 88% oppga at de i stor eller noen grad hadde fått relevante erfaringer. Praktiske arbeidsoppgaver ble klart foretrukket, mens interessen for teoretiske fag og skriftlige oppgaver fortsatt var lav. Samlet sett kan resultatene tyde på at arbeidslivsfag bidrar til å styrke elevenes yrkesfaglige orientering, motivasjon og selvstendighet.

Høst 2025

Det var 75 (61%) gutter, 45 (37%) jenter og 3 (2%) annet kjønn som svarte på undersøkelsen. Elevene kom fra 5 forskjellige ungdomsskoler. 63% (77 elever) oppga at de valgte arbeidslivsfag fordi ønsket å unngå språkfag, 56% (69 elever) valgte faget fordi de hadde lyst til det. I tillegg oppga 45% (55 elever) at de valgte det fordi det hørtes gøy

ut. 70% av elevene hadde snakket med noen om hva de skal søke seg inn på i videregående skole, i hovedsak med foreldrene.

Interessen for praktisk arbeid var tydelig: 72% oppga at de likte praktiske oppgaver, mens interessen for teoretiske oppgaver fortsatt var lav. Flertallet opplevde at arbeidsoppgavene var overkommelige og at de kunne arbeide selvstendig. Flertallet (51%) mente også at det var nyttig å prøve ut flere yrkesfagretninger, og 79% oppga at de i stor eller noen grad hadde fått relevante erfaringer.

Resultatene indikerer en liknende trend som tidligere år: Arbeidslivsfaget gir mulighet for praktiske erfaringer og kan støtte elevenes valg for videre utdanning.

Vår 2026

Akkurat som i høsten 2025 tilhører elevene 5 forskjellige ungdomsskoler. Av respondentene var 57 (53%) gutter, 46 (43%) jenter og 5 (5%) som oppga annet kjønn. Årsakene for å velge arbeidslivsfag er i stor grad sammenfallende med tidligere målinger. Flest elever oppga at de valgte faget fordi de ønsket å unngå språkfag (66%), etterfulgt av at de hadde lyst til det (63%). 76% av elevene oppga at de har snakket med noen om valg av utdanningsretning på videregående skole, og flertallet hadde snakket med foreldrene.

Elevene rapporterer fortsatt stor interesse for praktisk arbeid (68%), samtidig som interessen for teoretiske fag er lav. Et flertall (51%) syntes det var nyttig å prøve ut flere yrkesfagretninger. Selvstendighet i arbeidet er gjennomgående høy, selv om noen elever fortsatt har behov for veiledning i oppstartsfasen. Samlet sett bekrefter resultatene at arbeidslivsfag i stor grad treffer elever med en praktisk orienterte elever.

Avslutning

Resultatene fra prosjektet viser at organiseringen gir en tydelig kobling til arbeidslivsfag og gir elevene gode muligheter til å prøve ut ulike yrkesfag i videregående skole. Slik prosjektet er organisert i dag, krever det i liten grad inngrep i andre fag, siden undervisningen i hovedsak gjennomføres innenfor rammen av arbeidslivsfaget. Dette gjør modellen relativt enkel å organisere for skolene.

En mulig utfordring er den fysiske avstanden mellom ungdomsskole og videregående skole, som kan medføre utfordringer knyttet til transport. I tillegg kan kapasitet i verkstedene og koordinering av timeplaner mellom skolene være krevende å få til i praksis.

En annen utfordring er at tiden til utprøving av de ulike yrkesfagene er begrenset. Selv om elevene får prøve flere yrkesfag, kan tiden per fag bli relativt kort, noe som kan begrense dybden i erfaringene. Likevel indikerer resultatene at modellen gir elevene nyttig innsikt i yrkesfag og bidrar til økt motivasjon samt bedre grunnlag for valg av videregående opplæring.

Det er også påfallende at så få elever snakker med rådgiver om valg av videregående utdanning, mens de fleste har snakket med foreldrene. En mulig forklaring kan være at elever som går på skoler i rurale områder, har foreldre med yrkesfaglig bakgrunn som påvirker deres valg.

På bakgrunn av dette kommer det noen anbefalinger:

1. Resultatene viser at modellen gir bedre grunnlag for valg av videregående opplæring. For å styrke dette ytterligere bør elevene få systematiske muligheter til refleksjon underveis i hvert fag, slik at erfaringene i større grad bevisstgjøres og kan brukes aktivt i fremtidige utdanningsvalg.
2. Den høye motivasjonen og de positive erfaringene tilsier at modellen bør videreføres etter prosjektperioden.
3. Dersom kapasiteten tillater det, kan tilbudet utvides til flere ungdomsskoler for å gi flere elever mulighet til å erfare ulike utdanningsprogram.

Litteraturhenvisning

Kulturdepartementet. (2021). *Strategi for et mer likestilt utdannings- og arbeidsmarked 2021-2024*.

https://www.regjeringen.no/contentassets/678d5431d03a4f9b9882b3d36c759256/strategi-for-et-mer-likestilt-utdannings-og-arbeidsmarked-20212014_uu.pdf

Kunnskapsdepartementet. (2019). Læreplan i arbeidslivsfag på ungdomstrinnet (ARB01-03). Fastsatt som forskrift. Læreplanverket for Kunnskapsløftet 2020.

<https://www.udir.no/lk20/arb01-03>

Statistisk sentralbyrå. (2026). 13159: *Elever, lærlinger og lære kandidater i videregående opplæring, etter utdanningsprogram, år og kjønn*. Oppdatert: 19.02.2026, 08:00.

<https://www.ssb.no/statbank/table/13159>